

Nr. 23.
An. X.
1886.

Gherl'a
1/13
Dec.

FAMILIARUL

DIUARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BABET'A.

Romanu.

(Urmare.)

CAPITOLULU XLIV.

La St. An'a.

A două zi, cându se sculă Tomiti'a si esî afara gasî pre Sofi'a cu guvernanta si cu doctorulu Jonica pre teras'a otelului.

„Nu s'a sculat inca Leniti'a?“ — cu aceste cuvînte 'lu intîmpină Sofi'a.

„Nu, de ce iutrebî?“ facu Tomiti'a.

„D'apoi! avemu se facemu excursiunea!“ — replică Sofi'a cu buzele umflate.

„Imi pareă, că v'ati luat u sém'a,“ — observă Tomiti'a.

„Sém'a, sém'a, nu mi-am u luat u nici o sém'a. Domnisiór'a Babet'a, da, dēns'a s'a intorsu dela decisiunea ei, că-ci éta-o impreuna cu doctorulu, gat'a de a ne insoçi.“

„Asiă!“ — facu Tomiti'a destulu de superratu. Dar' n'aveă ce sē se mire, că-ci si betrân'a si si Sofi'a doriău se fie cu doctorulu.

Pornî că se-si aduca soçi'a si se mângaiă dîcîndu-si: „o dî in susu, o dî in josu, nu va strică multu, mîne inse vomu plecă negresitu.“

„Am u luat u si unu chelneru, care ne va aduce câte cev'a de-ale mîncarei,“ — cu aceste cuvînte aretă doctorulu Jonica spre Aristide, care stetea

de o parte cu unu cosiu atērnatu de braçi si urmariă cu priviri pânditōre tōta mișcarea dimpregiurulu seu.

„Ah, du-te incolo, omu materialistu ce esti!“ — dîse Sofi'a zimbîndu.

„Pardonu Domnisiōra, trupulu nehranitu nu pōte dă adăpostu indelungatu poesiei, ori cātu de eterica ar' fi ea!“ — replică Jonica.

„Are dreptate doctorulu, si trebue se recunosc u, că este cu multu mai practic u decātu mine,“ — adause Tomiti'a.

„Totu odata Constantinu ne va aretă si drumulu la St. An'a, — continuă Jonica, — că-ci acolo este colib'a pustnicului.“

„Haidemu dara!“ — esclamă Leniti'a.

Aristide, numitu acum u Constantinu, plecă inainte, tragîndu mereu cu urechi'a că sē se convinga. dēca in adeveru doctorulu Jonica aveă o slabiciune pentru Sofi'a, dupa cum u i-se aretase lui chiar' dela prim'a loru vedere.

„Imi pare căm vanitōsa fetiti'a; nu cred u, că se va invoi, că se numēsc a pre unu baiatu de tieranu, sēu chiar' pre unu copilu dîn flori de soçiulu seu!... Las' Jonica, ti-oiu platî eu detori'a t'a!...“

Se suira prin padurea dîn dosulu manastirei tienendu mereu la drēpt'a si urmandu semneloru, care se gasescu infipte in pari dîn distantiu in distantiu.

Drumulu pana la unu locu este bunu, mergi că si pre o promenada, suisiulu nu este repeditu; dar' cum u se zarese prin malulu dimpotri va alu Pelesiului cas'a de vênatōre, drumulu se face mai

greu, suisiulu mai repeditu, pana-ce devine aneviosu de totu.

Tomiti'a dase braçulu Sofiei, cá se oprésca pre doctoru de a merge cu ea; Jonica firesce oferi pre alu seu Lenitiei soçiei Tomitiei, ér' Babet'a se tără dupa ei urmata de chelneru cu co-siulu pe braçie.

Guvernanta'a boncania mereu de necomple-santi'a barbatiloru.

Chelnerulu Constantiuu, fostulu bancheru Aristide, o esamina necontentitu cu unu interesu crescându.

„Unde am vediutu eu acésta femeia,“ — se intrebá elu necontentitu.

Cumu mergeá asiá unulu dupa altulu, Babet'a de-odata scóse unu tipetu patrundietoriu si se lasá josu.

„Babet'a fóst'a amanta a baronului Rosten,“ — di-se la acestu tipetu chelnerulu in sine.

O recunoseuse dupa glásulu ei celu patrundietoriu, cá-ci o mai audíse tîpându ast'feliu in momentulu cându o parasi baronulu, predandu-o in grigi'a bancherului, care o dusé apoi la Ulmeni, unde dobândi prunculu.

„Dar' atunci Costica este fíulu ei, — adausé Aristide, — óre 'si cunósce mam'a. Nu credu. Én se fíu cu bagare de séma, ór'a resbunarei pare cu multu mai aprópe de cumu gândisemi.“

Intru ace'a Tomiti'a mersese la guvernanta, cá se védia ce are.

„Mi-amu scrititu petioriulu!“ — se vaerá betrán'a.

„Oh, Dómae Domnedieule! — tîpá Sofi'a si se aretá fórté spariata. O compatimiá pe betrán'a, dar' mai multu se temeá, cá nu cumv'a acestu incidentu se-i întórca de pe drumu.

„Dar' cumnata, — se adresá ea cátra Tomiti'a, scóla de-acolo si dai braçulu

Tomiti'a sculá de josu pe guvernanta'a, care í-lu tienù strínsu de braçiu.

Jonica se profitá de acésta ocasiune pentru a oferi Sofiei braçulu seu celu stángu.

„Suntu curiosu cumu í-si va repará betrán'a gresié'la, — í-si díse chelnerulu, — cá-ci de buna sém'a tóta caderea ei n'a fostu altu nimicu, de cátu unu midiulocu pentru a se apropiá de Costica.

„Ar' poté parintele Ghermanu, — cu aceste cuvinte se încercá nemtióic'a a-si inecá ciuda, — se croiesca nisce drumuri mai bune, se faca nisce serpentine, poteca resucita, cá se póta ori cine se urce mai cu inlesnire.“

„Ori-ce drumu ar' face, me temu, cá n'ar' fi lesniciosu pentru d.-t'a“ — respunsé Tomiti'a versandu-si ast'feliu puçinu necasulu.

„Stati ve rogu, nu mai potu! — strigá érași Babet'a, — déca vófiti se ajungemu pana susu, trebue se me spriginiti de amendóue partile.“

Éta, éta sîrét'a, — 'si díse chelnerulu, — me temu cá totusi 'si va ajunge scopulu.

„Domnule doctoru, — se adresá Sofi'a cátra Jonica, — tiénu prea multu a me urcá pâna susu.

Pre domnióir'a Babet'a n'o putemu lasá in drumu, n'ai avé bunatate . . .

„Oh pentru d.-t'a,“ — replicá Jonica, — apoi luându-si séma cá 'lu póte audí cinev'a, precumu 'lu si audíse chelnerulu care nu scapá nici un'a din mișcarile sale, dar' 'lu mai audíse si Leniti'a, pre care o aveá la braçulu seu celu dreptu, deci continuá, — „credu cá dómn'a Ciurescu 'mi va dá voie, se . . .

„Du-te domnule doctoru, du-te, — zimbí acést'a, — jertfesce-te pentru binele comunu!“

Jonica se întórsé si oferi braçulu seu Babetei.

„Mersi,“ — facú dens'a pripiendu-i braçulu, si stringându-lu mereu si bine.

„Ho, ho, — 'si dícea chelnerulu Constantinu, fostulu bancheru Aristide, — treb'a merge struna.

„Géb'a credi, — díse acumu Babet'a cátra Tomiti'a, — cá esti viguros. N'amu simtítu nimic'a dela ajutoriulu d.-t'ale, de ace'a amu avutu trebuintia de braçulu d-lui doctoru, care singuru 'mi este de ajunsu. Trece la copile . . . dá-le braçulu, cá se nu alerge asiá, vedi cátu suntu de sburdalnice!“

Tomiti'a erá bunu bucuros cá poteá scapá de betrán'a, si cá poteá fi mai aprópe de Sofi'a. Elu profitá deci de ocasiune si trech la nevést'a si cumnata-s'a.“

Babet'a, cu tóte cá declarasé braçulu doctorului de viguros, gáfaiá mereu . . . géb'a, petiórele ei cele betráne nu eráu deprinse cu ase-menea suisiu.

Si chelnerulu Constantinu asudá sub sarcin'a corfei s'ale, ce'a ce 'lu faceá a fi inca si mai inversiunatu in contr'a lui Jonica.

„Amaru de tine, nemernicule, — 'si dícea elu, — déca 'mi vei cadeá acumu sub mâni!“

Ajunsera susu cátu se póte de obositi. Se vediu pe costisiulu muntelui la luminisiu, de unde aveáu o privelisce minunata, care í-i facú a uitá pentru momentu nu numai de ostenéla ei si de diferitele grigi si preocupatiuni, care le apesáu sufletele.

Tóta valea Pelesiului cu castelu si cu cas'a de vênátóre li-se infaçiosiá in proportii microscopice, invelite de o mare de verdétia; ér' cev'a mai departe se vedeá Sinai'a si unu orizontu varfu, cóme de munti . . .

Nemesurate stánuri de pétra cu formele cele mai neinchipuite se inaltia de-asupr'a capului, asiá încátu privindu in susu tí-se íá resuflarea, cá-ci tí-se pare cá-si-cându ar' fi vrëndu se te strivésca cu greutatea lor. Sub petióre unu povérnisiu acoperitu cu frundísiu duce dreptu in o prapastie adúnca, in care víjaia un përauasiu. Cararea inse este buna, care raspunde in midiloculu unui plaiu incungiuratu de paretii de pétra sub care se adapostesce o coliba vechia si micutia, in care de multu a locuitu unu pustnicu.

Aici e locul ce se numesce St.-An'a.

De pe luminisiulu unde se oprisé societatea nóstra ajunsera in o clipa pâna la acea coliba.

Intrară în ea. Se mai vedeau încă remăși-
tiele sobietiei, ce a încaldu pe pustnicu și rogo-
jin'a, putredita acumu, pe care s'a odichnitu.

Partea femeieșca fû cuprinsa de jale nespusa
la vederea acestoru urme, ce aretă cu atât'a elo-
cintia ticalosi'a, nemernici'a omului.

În midiuloculu acestei naturi atâtu de ma-
retie, colib'a cea micuția este că o umbra nepo-
trivita într'unu tablou luminos.

Babet'a ar' fi voitu să se oprească aici. Sofi'a
inse, care se acceptase să afle pre regin'a, întrebă
deca mai eră prin apropiere vre-unu punctu demnu
de vediutu.

„Este isvorulu,” — răspuse chelnerulu.

„Se mergemu la isvoru!” — esclămă Sofi'a.

„Nu mai potu!” declară Babet'a.

„D-t'a stăi dar' aici, cu . . . cu chelnerulu
și cu cine va voi se mânânce, — eu plecu cu . . .
cu cine va voi se mai admire natur'a!”

„Eu unul mergu cu d-t'a,” — se grabi a
dice Jonica.

„Si eu, si eu!” — repetara cei-alalti toti,
chiar' și Babet'a, numai Leniti'a dîse:

„Dâr' cu mine nu va rămâne nimeni?”

„Dacă vrei să stăi aici draga, — începû To-
miti'a cu diumetate gur'a, — f-ti voiu tiene de uritu.
— Este departe isvorulu?” — se adresă elu apoi
cătra chelneru.

„Nu, vre-o două, trei sute de pași numai!”

„Asiă-dara voi merge și eu,” — dîse Leniti'a, —

„du-te cu mîncarea înainte și întinde-ne o măsă.”

Aristide, voiamu să dîcemu chelnerulu o luă
la petioru.

Cei'alalti 'lu urmara.

La drépt'a, dela intrarea chiliei, este unu
parete de pétra. Cotindu acestu parete dăi de o
nouă potecutia, — drumulu spre isvoru.

Doctorulu Jonica parasise pre Babet'a și se
luase cu Sofi'a și Leniti'a dupa chelneru, care 'lu
urmariă de-aprópe.

Tomiti'a și Babet'a nu fura în stare a merge
asiă de iute. — Preste pușinu le perisera din ochi,
că-ci apucasera dupa di'sa cotitura.

Cu tóte betrânetiele ei, Babet'a diorî dupa
cei'alalti și nici Tomiti'a n'ar' fi voitu a-i pierde
multu timp din ochi, deci grabira înainte.

Cându ajunsera la cotitura, avura unu aspectu
destulu de fragmentatoriu.

Chelnerulu, urmatu de Leniti'a, Sofi'a și Jo-
nic'a, ajunsesă la unu punctu alu potecei unde se
cotea din nou pe dupa o stâncă.

Aristide ajunse de já la cotitura cându de-
odata se dete cu respectu înapoi.

„Ce-i, baga de sîma! eră se me dăi în pra-
pastie!” — strigă Jonica.

Sofi'a și Leniti'a, cari erău cev'a mai josu,
unde potec'a eră mai lata și mai pușinu repede,
se oprira la acésta esclamară a doctorului.

Chelnerulu inse pareă că nici nu o audise,
că-ci nu o luă cătu-si de pușinu în sîma ci dîse
pe scurtu:

„Regin'a!”

Totu odata făcî încă unu pasu înapoi, dar'
cu atât'a nedibacie încātu se lovî în doctoru.

Acest'a-si perdû balans'a, dete o secundă din
mâni, voindu a prinde brașuulu lui Aristide.

Acest'a f-i intinse mân'a cea dréptă si-lu
smînci, dar' érași cu atât'a maladresa încātu în
locu de a-lu scóte din primejdie 'lu aduse mai
aprópe de prapastie.

De-odata i scapă din mîna.

„Mai scupa de-a poti,” f-i tîsnî la urechi.

„Ajutoriu!” strigă doctorulu, apoi se rosto-
goli în josu.

Acestea tóte fură rezultatulu unei sîngure
clipeli.

Trasnetulu se fi lovit pe Babet'a, nu s'ar'
fi potutu spariă mai tare, de cătu la acésta vedere.

Sofi'a și Leniti'a re-nasera că impetrite pe
poteca.

Regin'a aparuse din dosulu cotiturei și prin
gesturi chiamă pe însoțitorii ei, se alerge intru
ajutoriu celoru primejduiti.

Din fericire spaim'a societatii fusesă mai
mare decâtu nenorocirea.

Povernisiulu pe care cadiuse Jonica se ter-
mină în o poenitia. Acolo se oprise doctorulu în
caderea s'a cu piciorulu scrîntitu.

Regin'a vediendu acést'a, recomandă prea
multu pe doctorulu Jonica ingrigirei Lenitiei și
Sofiei.

Ele se întielege că trebuira să dea urmăre
acelei recomandatiuni.

Sofi'a pareă a nu fi avutu tocmai necesitate
de interventiuinea espresa a reginei, pentru a se
ingrigi de doctoru.

Aristide vediendu efectulu cu totulu contrariu
alu reutatii s'ale scrișni din dinti și dîse:

„Lasa că nu vei ave tu norocu în tóte
dilele!”

CAPITOLULU XLV.

Capitanulu.

Aristide sosise celu dintain la doctorulu
Jonica.

„Te dóre?” întrebă elu cu zimbetu sar-
casticu.

Jonica 'si întórse capulu cu dispretiu.

Apoi privindu-lu érași brusc dîse: „ai no-
rocu că ti-am promis a nu te cunoșce, că-ci
alt'mintrea te-asi dá pe mîn'a judecatoriloru.”

„Credu si eu, dar' mai mare norocu am, că
te cunosc eu, si că în momentul în care m'ar'
arestă, lumea ar' afă, cine esti.” Apoi vediendu
că se apropie cineva adause: „voiu alergă de vale,
se venimu cu o targa pentru a te duce la hotelu.”

„Nu-i de lipsa, am luat de já dispositiuni,”
dîse unu ofițeru din suit'a reginei.

Maiestatea s'a stase cât'va tîmpu de vorba
cu Leniti'a, Sofi'a și cu Tomiti'a, apoi convingîn-
du-se, că doctorulu aveă să scape cu viét'a parasi
societatea insarcinandu pe acelu ofițeru din
suit'a ei, care se pogorise pâna la doctoru, că se
se tiēna la dispositiunile societatii.

Acestu onțieru eră unu adjutantu alu regelui, cu rangu de capitanu, domnulu Leonu Riviticianu, unu barbatu chipesi si sdravenu, care nu prea pareă încântatu de insarcinarea ce primise.

„Ômenii cu targ'a voru veni îndata,” continuă capitanulu Riviticianu, care dupa cum scîmu, ajunsese-langa doctoru si intrerupsese-se conversațiunea lui cu Aristide.

„Cine este d.-lui,” se adresă elu apoi cătra acestu din urma

„Doctorulu Jean Radoleano,” respunse chelnerulu, apesându cu malitie asupr'a cuvîntului Jean si asupr'a vocalului o.

„Dêca esti doctoru, vei sci mai bine decātu noi, ce este de facutu,” dîse acum capitanulu cătra Jonic'a.

„De-o-cam-data n'am lipsa decātu de linisce,” respunse Jonic'a, aruncându o privire plina de doru susu pre marginea prapastii, unde steteau Sofi'a, Leniti'a, Tomiti'a si guvernanta privindu in josu la elu.

Capitanulu urmari acêsta privire, si unu zimbetu de inteligintia se aretă pe faci'a s'a, cîndu descoperi, unde se oprise ochiulu doctorului.

Acestu zimbetu trecu că unu fulgeru preste faci'a s'a, pentru a face locu unui semnu de-abiă perceptibilu de interesu.

Cu tóta neperceptibilitatea s'a, chelnerulu observa-se acea espresiune de interesu.

„Dêca domnulu doctoru voiesce, se-i damu pace,” dîse capitanulu, „ne vomu retrage. Ômenii cu targ'a nu voru întardiă de a veni.”

Cu aceste cuvinte se departă facîndu semnu chelnerului că se-lu urmeze.

„Cine suntu côlea susu,” lu întrebă dupa-ce ajunseră destulu de departe pentru a nu fi auditi de nimeni.

„Domnulu Ciurescu, lipscanu din Bucuresci, cu soția-s'a, cu cumnata-s'a si cu guvernanta loru.”

„Cea mai tēnera este cumnat'a?”

„Da!”

„Curat'a fēta!”

„Si tinerica, nepatita.”

„Doctorulu umbla dupa ea!”

„Asia pare, dar'....”

„Ce dar'?”

„Nimicu mai lesne pentru unu tēneru întreprindietoriu, de cātu de a cuceri acēsta fetitia.”

„Cu ajutoriulu....?”

„Mēu si alu guvernantei!”

„De vomu avē tēmpu, ne vomu folosi de ocașiune!” facu capitanulu cu usiurintia. Apoi adaase in sine, „pare că nu voru remanē nerecompensate serviciile pe care le aducu in acestu momentu din ordinu inaltu.”

„Ėta ômenii cu targ'a,” observă chelnerulu.

„Arēta-le locul, încărcați pe doctoru si duceti-lu la hotelu. Eu voi reconduce soțietatea de dame.”

„La ordinu, domnule capitanu.”

„La prim'a ocașiune vei poté spune d.-rei...”

„Sofi'a Sasanu...”

„Domnisiôrei Sofi'a Sasanu, că a facutu o mare impresiune asupr'a mea. Totu-odata, dêca vedi că voi fi agreatu, poti se-i oferi...”

„Unu buchetu...”

„Da, unu buchetu din partea mea.”

„Ėr' guvernantei...?”

„Vei oferi vre-unu inelu cu diamantu, sēu vr'o cruce.”

„Ast'a ar' fi o mare gresiēla.”

„Asia dara...”

„Guvernantei voi spune, că ai intentiuni seriôse.”

„Bine, bine. Are parale fēt'a?”

„Nu sci, dar' de vreme ce petrecu vēr'a la Sinaia'...”

„Bine, bine. Mai scii, dêca din gluma nu va esē unu lucru seriosu.”

„Intr'unu ceasu bunu, domnule capitanu.”

Doctorulu Jonica fū redicatu pe targa si dusu la hotelu. Tomiti'a, Leniti'a, Sofi'a si guvernanta mergeau dupa elu, Ėr' capitanulu Leonu Riviticianu si cu chelnerulu i-i urmau intretienēndu o conversațiune animata.

Sofi'a din cîndu in cîndu 'si intorcea privilegiu spre ofițierulu celu atātu de aretosu. Ė-i eră cām ciuda, că nu-i adresase pâna acum cuvîntulu, ce'a ce ar' fi fostu detoriu se faca, că-ci eră pusu la dispositiunile lor din partea reginei, i-si dîcea dēns'a.

Aristide surprinse-se vr'o dōne din aceste priviri ale Sofiei si le întielese-sē îndata.

„Taci că-i bine, domnule capitanu,” dîse elu, forțarēti'a este a nōstra, va capitulă la primul atacu.”

„Suntu gat'a alu întreprinde chiar' de acumu.”

„Ba se nu faci un'a că ast'a, ar' fi o mare gresiēla. Cu cātu te vei aretă mai nepasatoriu la inceputu cu atātu mai bine.”

„Că diu multu tēmpu nu-mi voi poté astēperă pof't'a de a-mi descoperi inim'a. Suntu apucatu de unu sēmtiementu seriosu.”

„Mi vei dá celu puçinu voia, că mai antaiu se me informezu despre averea ei.”

„Ti dău pentru acēst'a tēmpu de o ôra!”

„Mi ajunge.”

Doctorulu aveă dureri mai mari decumu se pareă. Vendiundu-se observatu, se stapēnise, acumu inse, sdruncinatur'a purtatoriloru sei, mārindu-i durerile pâna la nesuferintia, nu se putu opri de a nu scôte din cîndu in cîndu unu gemetu cumplitu.

Ele atinseră inim'a guvernantei că si unu feru rosu, chiar' si Leniti'a compatimeă pe bietulu ranitu, Sofi'a inse pareă atiusa in modu repulsivu de aceste sonuri de durere.

„Mai stati puçinu, se resufe sermanulu,” strigă Babet'a alergându spre targa.

Ômenii depuseră bucuros sarcina lor.

„Suferi,” întrebă guvernanta, care se oprise lînga celu ranitu.

Jonic'a nu respunse nimicu, ochii lui cautau cu dorere pe Sofi'a, care in acelu momentu fiindu ajunsa de capitanulu Riviticianu, se oprise con-

Un'a din neamulu lui Faraonu.

fusa pentru a-i întorçe salutarea s'a cea respectuoasă.

„Ai lipsa de ajutoriulu unui medicu! Inainte baieti se ajungemu câtu mai curêndu la hotelu!“ esclamá guvernânt'a, care din o sêngura privire vediu-se si recunoscuse ce se petrecea in giurulu ei.

„Este alu mieu,“ 'si dîse ea. „Sofi'a mi-lu parasesce in profitulu acelui capitanu. Nu credu că va poté resistá devotamentulu meu.“

La hotelu ranitulu fû dusu in camer'a s'a.

Preste puçinu veni unu medicu, care-lu visità cu amenuntulu.

„Domnule colega, aici nu vei poté avé ingrigirea necesara, trebue se mergi la Bucuresci,“ dîse elu apoi.

„Déca doresti te va duce la momentu unu trenu separatu,“ dîse capitanulu Riviticianu, că-ci toti se adunaserâ impregiurulu bolnavului.

Babet'a si Leniti'a pentru a aflá ce va dîce mediculu despre starea doctorului Jonica, Tomiti'a cá se nu remâna sênguru, ér' Sofi'a si capitanulu, cá se se desparta câtu mai târdiu unulu de altulu.

„Multiamescu, ... preferu a remâné aici!“ îngâná doctorulu.

„Nu vei avé cautarea trebuincioasă!“ observá mediculu.

„Totu cá si la Bucuresci,“ respunse Jonica.

„La Bucuresci suntu spitaluri!“ adause mediculu.

„Domnulu Ciurescu nu va suferi nici odata cá unu óspe alu seu se fia cautatu la spitalu,“ se grabi a dice Babet'a. „Lu voiú cautá eu! Ne vomu întorçe si noi!“

„Déca-i asia, nu indrasnescu a ve contrariá,“ reluá Jonica cu unu zimbetu palidu, „primescu trenulu separatu ce mi-a oferitu domnulu capitanu.“

„Plecamu!“ esclamá Babet'a. „Eu un'a suntu gat'a, voi inca ...“

„Noi ...“ dîse Sofi'a, apoi se opri. O sagéta din ochii capitanului o facú de amutîse asia fâra de veste.

„Noi vomu mai zabovi o dî, dóua,“ luá Tomiti'a cuvêntulu, care totu mai urmariá idei'a de a incurcă pe Babet'a cu Jonica, pentru cá se scape de ea, si care vedeá in ofert'a Babetei celu mai nimeritu mijlocu pentru promovarea acestei intentiuni.

Jonica in acelu momentu avuse unu atacu nou de dorere, care-lu impededá de a revocá invoiel'a s'a de a plecá mdata cu trenu separatu. Ar' fi fostu inse si prea târdiu, că-ci capitanulu se grabise a dá in numele curtii regale ordinile necesare.

CAPITOLULU XLVI.

Biletulu.

„Nici o scire dela Sinai'a?“

„Cum te sêmti?“

„Trupesce bine, dar' sufletesce reu! — Nici o scire dela Sinai'a?“ repetá Jonica.

Babet'a trase unu scaunu lînga patu si se asiediá pe elu.

Erá desu de demintétia, nu se audiá nici unu sgomotu impregiuru, numai din cându in cându strabateá strigatulu laptagiului séu a zarzavagiului de pe strada in odai'a, ce ocupá doctorulu in casele repausatului Sasanu din Bucuresci.

Guvernânt'a nu respunse inca nimicu la întrebarea repetita a doctorului.

„N'am potutu dormi tóta nóptea,“ incepú ea dupa o lunga tacere.

„Nici eu nu mai sciu ce este somnulu, de cându ne-amu reintorsu dela Sinai'a.“

„CREDU SI EU!“

„Ce te-a potutu nelinisci pe d-t'a“ — reluá Jonica.

„Grigi'a ce ti-o ducu.“

„Ce grigia ai se-mi duci? Dejá de vre-o dóue díle suntu in stare a unblá, adi voiú esfi chiar'. Ce dîci, se nu surprindemu pre Domnulu Ciurescu la Sinai'a?“

„Sinai'a! ah, Sinai'a! ...“

„Ce este pentru Domnedieu! — esclamá Jonica redicându-se de-odata de pe perina.

Babet'a mijí ochii, căci in urm'a mişcarei celei repedi doctorulu se desvelise puçinu.

„Domnule doctoru, uiti cu totulú că suntú fêta!“

Acésti observare facú pre Jonica se privésca pre nemtióica in façia, care n'aretá asiá de betrána precumu erá, căci Babet'a 'si conservase peliti'a, si foculu care o consumá i dedeá unu aeru de tineretia si o atractiune voluptuoasă. In acestu momentu aveá unu farmecu, cărui'a i-i cadiuse jertfa odinioára maltezulu Rosten.

Totu odata in rafineri'a ei, studiase amenuntele individualitatii Sofiei si le imitase pe tóte câte puteá se le imiteze, ast'feliu încátu persón'a ei 'si aduceá cu esteriorulu Sofiei.

Doctorulu nu observase pâna acumu acestu detailu; acum'a 'lu rapí intru atátu, încátu simtiêndu cá o gena la inchipuirea, cá Sofi'a lu-ar' fi potutu vedé ast'feliu tresari de spaima. Dar tresari póte si de simtiulu voluptuosu ce isbutise a-i insulfá cochet'a, care siedeá lipita de elu.

Babet'a ridicase érase ochii asupr'a lui si vediêndu emotiunea in care cadiuse, fû apucata de o mare bucurie.

„Oh, oh, baietielulu, câtu este de sficiosu,“ — esclamá ea mângaindu-lu cu amendóue mânilé.

Elu i-i apucá mân'a cea drépta si depuse o sarutare fierbinte pe ea.

„Ce faci, — dîse dên's'a, — déca ar' intrá servitoriulu,“ — si cu ast'a se sculá, merse la usia si trasé iverulu.

Doctorulu erá apucatu cá de o betîfe. Asceptá cu resuflarea retienuta întorçerea Babetei.

Ast'a vení si se puse pe marginea patului.

„Fi cu minte,“ — dîse ea ferindu-se de desmierdarile lui.

Acésta feréla erá inse anume combinata, cá se atítie poftete doctorului pana la estrema. Be-trân'a cocheta i-i cedà cu unu típetu linu. . . .

„Ce ai facutu,“ — díse ea cu reprosiu.

Doctorulu i-si umbri ochii fàra a respunde nimicu.

Babet'a se sculà si mersè de descuià usi'a.

„Pare cà me întrebasesi de sciri dela Si-nai'a,“ — reincepù ea, arangiându-si toalet'a din-naintea oglindei.

Unu gemetu surdu fù respunsulu la acésta observare.

„De ce nu vorbesci?“ — întrebà Babet'a.

Jonica paré prad'a cetei mai amare remuşcari.

Nu te sfi de mine, — continuà nemtióic'a, — spune ce sênti. — 'Ti-ai adusu amente de Sofi'a, nu este asiá?“

„Ah, Sofi'a!“

„Si te căiesci, cà ai călcatu o credintia, ce nici nu ai promis?“

„Suntu unu pecatosu!“

„Da, esti unu pecatosu. Déca iubiái pe alt'a nu trebuíai, nu-ti erá permis se abuzezi de in-crederea mea. Dar' se scii, cà eu un'a nu voiú ingadui cu nici unu pretiu, cà se me lasi si se me faci de risulu lumei.“

In locu de respunsu se audí éراسi numai unu suspinu greu.

„Mângaiete scumpule,“ — reluà Babet'a apropiându-se éراسi de patu, — „eu 'ti pardonezu gresiél'a îndata ce vei fi gat'a a o repará.“

„Cum?“

„Ce întrebare, suntu mai multe midiulóce pentru a repará asemenea gresieli. Eu nu cunosc decátu numai unulu.“

„Pe care?“

„Casatori'a!“

„Ah!“

„Asiá! nu-ti suntu destulu de buna sočia?“

„Nu dícu!“

„Nu díci, — oftezi dupa Sofi'a!“

„Ah, ah!“

„Te rogu, incetéza cu gemetele si cu suspi-nurile, cari nu suntu demne de unu barbatu. Tre-bue se acceptezi fàra murmuru positiunea ce sin-guru ti-ai creatu.“

„M'ai sedusu!“

„Eu, sedusu?“

„D.-t'a.“

„Asiá esci de slabu, încátu se te fi potutu seduce?! — Dar' ce ne folosesce acumu repro-siurile!“

„Oh, Domnedieule!“

„In fine, déca numai dorulu Sofiei te retiène de a fi barbatu de onóre, afla . . .“

„Ce, ce?“ — întrebà Jonica alarmatu.

In locu de a respunde, Babet'a se scolà, des-chisè usi'a si strigà de vre-o dóue ori: Petrache. Unu servitoriu aparù.

„Ai adusu dela tipografia càrtile comandate.“

„Da, domnisióra!“

„Unde suntu?“

„Josu la mine!“

„Adu-le numai decátu aici!“

Jonica ascultase cu nerabdare la acestu dialogu, care nu paré a stá in nici o relatiune cu grigele sale.

„Unde vréi s'o scoti cu astea!“ — întrebà elu càm restitu, dupa-ce plecasse servitoriulu Pe-trache.

„Mai rabda unu momentu numai si vei vedé.“

„Càrtile ce va aduce servitoriulu, stáu ele in vre-o legatura, cu ceea-ce ai se-mi spui despre domnisiór'a Sofi'a.“

„Da, si inca in o legatura fórte strînsa; — dar' éta-le.“

Cu aceste cuvinte se sculà cà se primésca din mânile servitoriului, care se reintorsesè, unu pachetasiu invelitu cu ingrigire in hârtie.

„Lasa-le numai aici,“ — cu aceste cuvinte concedià pe servitoriu, apoi mergûndu la patu se pusè pe marginea lui si díse càtra Jonica, uitân-du-se tiénta in ochii lui:

„Amu sciutu, cà prinsesesi o slabiciune pen-tru Sofi'a. Asiu fi jertfitu amorulu meu, cà se nu tulburu fericirea vóstra.“

„Ai fi jertfitu!“ — îngânà Jonica.

„Da, inse acuma . . .“

„Ah, da, este pré târdû . . .“

„Erá pré târdû si înainte de gresiél'a nóstra!“

„Oh, sfîrsiesce in fine, nu me chinui mai multu, spune ce ai se-mi spui.“

„Citesce acestu biletu.“ — La aceste cuvinte Babet'a, desfăcûndu pachetasiulu ce primise dela servitoriu, scóse unulu din biletele ce formá cu-prinsulu lui si 'lu intinsè doctorului.

Sofi'a Sasanu

Capitanulu Ioanu Riviticianu
fidantiati.

Ast'a erá tiparitu pe nefastulu biletu.

Jonica scóse unu gemetu greu si recadiù pe perina.

„Vedi, cà nu suntemu atátu de culpabili, precumu credeái,“ — reluà Babet'a dupa o pausa.

„Nu suntemu culpabili,“ — repetà Jonica aiuritu.

„Unu omu cu minte se folosesce de impre-giurari.“

„Nu întielegu,“ — făcù Jonica.

„Sofi'a cà si mine, a sêmtitu amorulu d.-t'ale càtra dên'sa.“

„A sêmtitu!“ — suspinà Jonica.

„Ea te-a jertfitu pentru altulu!“

„Jertfitu, da, jertfitu.“

„Care pe semne i-a placutu mai bine de-cátu d.-t'a!“

„Fetele, oh, fetele moru dupa uniforma.“

„Asiá este, nu le displacu inse nici costu-mele moderne, si suntu mândre cânda potú legá de carulu loru triumfalu câtu mai multi barbati.“

„D.-t'a trebue se scii ast'a mai bine decátu mine.“

„Sofi'a se va asceptá se te védia mahnitu, têrându-te, cum amu díce, in umbr'a fericirei ei.“

„Dupa-cum se va si intempla!“

„Ba nu, deca esti barbatu, se-i areti din
contra ca nu-ti pasa de ea.“

„Si se 'mi indeplinescu totu-odata detori'a
de barbatu de onore facia cu d.-t'a, nu-i asi?"

„Da, eta ce va fi in tote privintiele demnu
de d.-t'a.“

„Fia dara!“ — disè Jonica facându o si-
luire asupr'a-si.

„Oh, 'ti multumescu scumpulu meu odoru,“
— si-lu imbraciosia cu infocare, apoi alerga erasi
se traga iverulu la usia.

Jonica sarî inse cu amendoue petiôrele din
patu si incepû se se imbrace.

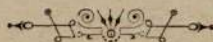
Avû cá unu atacu de grósnică repulsiune.

Erâ betrâna Babet'a, inse dupa cumu amu
spusu dejâ, se conservase bine, nu pierdusè inca
toti carmenii femeiesci, — de unde dara acêsta re-
pulsiune neinvincibila din partea doctorului, acumu,
dupa-ce se decisese a o luâ in casatoria.

Ore sângele seu sè se fi revoltatu in contr'a
repetîrei incestului?!

(Va urmâ.)

TEOCHAR ALEXI.

DRAGA NU-TI MAI FACE GÂNDURI...

Draga nu-ti mai face gânduri
Frundiarindu alu meu caetu,
Eu n'ei picu nu sum de vina
Déca m'am nascutu poetu;

Déca cântu in poesie
Dragostile cum se 'ncepu,
Si a inimeloru taine
Fâra casnâ le pricepu;

Déca vedu colo in umbr'a
Stânciloru, sub acelu fagu,
Sub lumin'a-aprinsa-a lunei
Cum sioptesce dragu cu dragu;

Si 'n tufârile din lunca
Cu-adênci taine, cu lungu doru,
Dragu ascultu pâna in dîna
Siópt'a dulcelui amoru;

Déca dîcu gurei — fragutia,
Ochiloru — lueferei,
Sinului — nuferi de auru
Ce furu mintile cu ei

Sum preotulu lui Apollo,
Totu cu totulu sum a lui, —
Lumea-o vedu cum nu-i aievea
Si iubirea ér' cum nu-i;

Si pe-aripile gândirei
Sboru in ceru de pre pamentu, —
Vréu se furu din nemurire
Si in lume s'o straplântu . . .

Nu-ti mai face dara gânduri
Frundiarindu alu meu caetu, —
Eu nici picu nu sum de vina
Déca m'am nascutu poetu;

Déca portu in alu meu sufletu
Suferinti'a lumii-'ntregi,
Sêmtu in mine-o detorintia
Si me plecu eternei legi . . .

Plângu cu paserea pribeaga,
Cu rîlu murmurateriu,
Si cu stelele din ceriuri
Ce se tênguescu la flori, —

Cu inim'a-a cãrei taine
Greu poti se le intielegi,
Si-asfeliu sum menitu in sênu-mi
Se portu chinulu lumii-'ntregi.

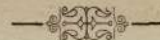
Lasâ-me dara, me lasa
Se totu cântu si se totu plângu,
Pana astea porniri sînte
In gândire-mi nu se stîngu . . .

Bucurie, doru si lacrimi
Dragu in inima-mi le portu, —
Lasâ-le totu vii se fie —
Se fiu viu pâna nu-su mortu.

Lyr'a este in viétia
Cea mai dulce parte-a mea, —
Nu-'ncercâ nice odata
Câ se me desparti de ea . . .

O! atunci me pierdi copila . . .
Sarutarea t'a fierbinte
S'ar lipi de-o busa rece
Fâra inima si minte.

V. B. Munteneşculu.

Clopotele ér' resuna . . .

Clopotele ér' resuna,
Er' s'aude jalnica cântu,
Sub o salcia pletósa
Er' s'aréta unu mormentu.

Vai! de ce nu se deschide
Si mormentulu meu odat'?!
Câ se cânte si la capu-mi,
Cântecu jalnicu intristatu;

Si se scapu de lumea ast'a,
Se me duc unde dorescu
Se ajunga toti acé'a
Ce cá mine patimescu.

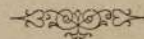
Cându n'oiu mai fi . . .

Cându n'oiu mai fi mai multu
Ve rogu nu me uitati,
Si la mormentulu meu
Unu frasinu împlântati! —

Cându ventulu linu va bate,
Prin lungi frundiale lui,
Unu nume se-mi sióptesca
Cum altu-'n lume nu-i . . .

Câ-ci numai la unu nume
In viétia m'am plecatu;
Si totu acelu scumpu nume
In grópa m'a bagatu!

Georgiu Simu.

IDEALULU PIERDUTU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

În tîmpu de două septemîni fusîi plina de speranția. Virgini'a 'mi scrisese mai multe epistole, me tîneă în curentulu noutatiloru. — Dupa cîtu potîi întielege acum, tat'a stă fôrte ren, cîci capitalulu ce avuse-sê 'lu întrebuintiasê în comerciul la care pierduse. Ast'a departe de a me intristă, me bucură, cîci 'mi dîceam eu, acum nu va potê fi atîtu de exigentu la alegerea ce am facutu. — În cursulu aceloru zile si septemîni, abiă poteam vorbi cu dînsulu din cîndu în cîndu, zile întregi eră superatu. Eu taceam si asceptam plina de sperantie.

Într'o deminătia, pentrucă sîdiusemi multu nîptea, cîndu me desceptai camer'a eră inundata de sîre, la pendula ôr'a eră înaintata. — Dela desceptare fiindu mereu ocupata, neglijasemi de a-mi face toalet'a, cîndu doic'a intră în camera si 'mi spusê că avemu musafiri, si că sum asceptata la dejunu.

Me îmbracai simplu dar' cuviinciosu si preste unu quartu de ôra intrai în camer'a unde se serviă dejunulu. — Tat'a si unu domnu necunoscutu me asceptau.

— Ce feliu, Maria! 'mi dîse tat'a în tonu glumeti, tu promiteai mai multu la începutu, acum te-ai facutu o lenesia mare....

— Me ierta tata, nu am esitu, cîci nu me sîmtieam prea bine....

— Nu sum bine, nu sum bine!... astea suntu mofturi de-ale vîstre, uite fi că mine voinica... Eu nu mi-aducu a-mente se fi fostu vre-odata bolnavu...

Dîcîndu acestea distratu se pregatiă se cuprinda locu la mîsa, cîndu se întorsê repede.

Maria! — 'mi dîse elu ôre cum tulburatu, — am uitatu se-ti presintu pre dlu Orzescu... Me inclinai.

Dlu Orzescu 'mi parî asia de banalu si necioplitu, 'mi facî o impresiune asia de neplacuta, încâtu ne tînîu într'o mare reserva față de elu, nevoiendu a-i dá importantia pre care cunoscu că nici nu-o merită.

Tat'a fîu veselu, complexantu, amabilu mai alesu cu mine; me tractă în acele momente, cum nu me mai tractasê pîna atunci. De-odata nu sciui la ce se atribui asta expansiune, inse dupa ce me tredii, începî a banui, că pôte acelu Orzescu se fia vre-unu pretendentu la mîna mea.

Ce'a ce cugetai nu întardiă a se adeveri.

Orzescu petrecu tîta dîu'a ace'a cu tatalu meu. La plecare veni se me salute si 'mi dîse cu unu tonu semnificatiu:

— Am se ve vizitezu mai desu d.-siôra, speru că presentia mea aici nu ve va mai fi asia neplacuta, precum va fostu adi...

'Lu salutai cu ôre care sila si me retrasêi.

A trei'a dî reveni. — Tat'a pusese la cale se me casatorêscu cu Orzescu. — Plînsêi, protestai, me rugai, — tôte furê zadarnice.

Întielesei că diestrea mea eră numai cateva sute de galbeni, si Orzescu care aveă o proprietate frumîsa, într'o departare nu tocmai mare de aici, se multiemisê cu carmenii mei... Eră unu omu dela 40—45 ani, dar' bine conservatu; mai fusesê odata casatoritu, inse fîra se fi avutu copii din acea unire. Insistentiele lui pe lînga mine erău din cele mai preste-manîse. Erăm pierduta, — nu sciām ce cale se apucu. Nu poteam scrie directu lui Costica, dar' dupa multa lupta, me decisei a scrie verisiôrei s'ale, alu carei nobilu caracteru 'lu sciām si dela care sperăm că va află si elu...

Êta între altele ce i adresai:

— „Draga Anetta!

Nu sciū deca mai cugeti vre odata la mine; suntu două septemîni de cîndu me aflu la tîera, în prad'a celoru mai mari contrarietati, departe de voi amicele miele, lipsita de ori-ce consolare. Afla draga, că tat'a voiesce cu ori-ce pretiu se me mîrite dupa unu ôre-care Orzescu. Cu tôte protestarile mele, elu nu voiesce a se înduplêcâ. Nu sciū ce voi deveni, cîci crede-me că acêsta unire, fôrte nepotrivita, 'mi displace dîn mai multe puncte de vedere. Scriemi te rogu multu, multu... ajuta-me deca poti

A t'a

Maria Cereanu.“

Dupa cîteva zile dela espedierea acestei epistole, se sevîrsi trist'a mea logodna, la care furê față vrê cîtiva proprietari din vecinatate cu socele lor. — Tat'a vediîndu obstinarea mea, eră fôrte amenintatoriu... asiū fi înduratu totulu, numai se fi potutu scapă de nesuferitul meu logodnicu!

Într'o dî bunulu meu unchiu veni la noi. — Vediîndu cîtu me schimbase-mi me sprijini în bratiile s'ale si me consolă. Dupa ace'a se închisê cu tatalu meu într'o camera. I-audiām vorbindu tare, — aveă aerulu de a-se certă. Apoi totulu se linisעי, si mai tardiu unchiulu esî, porunci se i-se puna căfi, veni la mine si 'mi dîse indigaatu:

— Tatalu teu e neînduplecatu, — nu-lu potu scôte din nebunele lui idei. I-am propusu pre altulu, pre unu anume Costica Mirtescu pre care 'lu cunosci si tu si m'a insarcinatu a-ti cere mîna. Este o partida destulu de buna: unu baiatu desceptu, cu viitoriu frumosu si care a obtiînatutu o bursa pentru a-si completă studiile la Paris. Dîcîndu acestea unchiu me îmbracisî, 'mi recomandă curaju si esî fôrte mișcatu si superatu de nedreptatea tatalui mîen. Eu plîngeam se moriu, me aruncai în patu, 'mi infundai capulu în perini si me svêrcoliām în prad'a desperarei.

Trecusê ast'feliu o septemîna. Erăm în lun'a lui Octombrie. — Într'o dî primescu totu prin ace-lasiu mesageriu dela Verdeni urmatorele rînduri.

— „Maria!

Preste două zile trebuie se plecu la Paris; accórdami de séra o întâlne de câteva minute, — me gasescu dincolo de padure, — raspunde-mi. La ór'a care vei crede tramite femeia din casa se me aviseze.

Alu teu

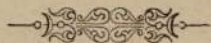
Costica.“ —

Avusei o bucuria nebuna. — Responséi in graba că 'lu asceptu la mediulu noptiei.

Dîu'a 'mi pârû fără sfêrsitu! mergeám dintr'unu locu intr'altulu plina de veselie, ce toti o luáu in de bine, si care cu tóte acestea trebuia se me costé atátu de scumpu!... Nóptea veni, — órele le numerám intr'o nerabdare de mórte Cándu totulu se linisei in casa si in curte, trimisei pe betrâu'a mea doica se aviseze pe Costica. Camer'a ce 'mi convenia mai bine, in care sperám că n'amu poté fi auditi si veduti de nimeni, fû ace'a unde tat'a 'si avea armele, cass'a de bani, hartiile, cu unu cuventu tóte obiectele de valóre.

(Va urmá.)

PAULIN'A C. Z. ROVINARU.

Invetiamentul publicu si seculu frumosu in Romania.

Este interesanta motivarea ce face On. Corpu didacticu din Iasi in Memoriulu seu asupr'a invetiamentului publicu*) relative la „seculu frumosu.“ Tienéndu cestiunea de mare interesu si pentru on. cetitori ai acestei reviste, lasamu se urmeze aici vederile acelui Onor. Corpu didacticu in acésta privintia.

I. Prevediendu noulu proiectu de lege alu d-lui Sturdza la art. 50 al. 2, că in scólele primare urbane de baieti, invetatori voru fi exclusivu barbatii, ast'feliu se dechiara „Memoriulu“:

— „Nu vedemu motivele acestui exclusivismu in favórea barbatiloru. — Femeile instruite nu suntu ele óre totu atátu de capabile că si barbatii pentru conducerea unei clase de baieti dela 7 la 12 ani? Contrariulu, dupa noi este mai adevératu: femeia prin rabdarea, blándeti'a si obstinatiunea cunoscuta a caracterului ei, posedé mai númeroase aptitudini didactice pentru invetiarea copiloru de cátu barbatii; in ce'a ce privesce principiile de educatiunea si formarea manieriloru copilului, superioritatea ei este evidenta. — Scólele primare de ambe sexe ale Stateloru-Unite, in orasie cá si in sate, suntu conduse mai multu de institutore, si rezultatele dobândite paru escelente, chiar' si acelor'a cari nutriti cu prejudiciile lumei vechi, suntu dela inceputu preveniti in contr'a acestui sistemu.

Afara de ace'a trebuie sè se lase si femeiloru o cariera, in care acele lipsite de midiolóce se-si póta agonisi prin munca o viétia onorabila. — Atâtea altele li suntu cu deseversire inchise, si paru prin natur'a lucruriloru, séu prin deprinde-

rile nóstre, accesibile numai barbatiloru, in cátu ar' fi legitimu că macaru in ace'a a invetiamentului primaru, in care ele posedá o nuantia de superioritate incontestabila asupr'a loru, se fie admise a concurá pe unu petioru de egalitate completa cu dènsii.

In organisarea scóleloru satesci proiectulu nu face nici o deosebire intre barbatii si femei; scólele avéndu a fi mixte, elu prevede că conducerea loru va fi incredintiata fără deosebire unui invetatoriu séu unei invetátore. — Asiá dar' la tíera femeile suntu considerate că de-ajunsu de capabile pentru a instrui si educá pre baieti; de ce nu ar' conservá aceste aptitudini, si in orasie? Schimbarea mediului socialu nu póte avé nici o influintia, este vederatu, asupr'a facultatiloru didactice ale unei persóne. — Ace'a ce-i bine deci la tíera nu póte fi reu in orasie, si pentru ace'a suntemu de parere a se acordá femeiloru drepturi egale cu acele ale barbatiloru pentru conducerea unei clase primare de baieti, ori-unde ar' fi ea situata, asiá că macaru in acésta ramura a invetiamentului se se póta acordá functiunile publice nu dupa sexu, ci dupa meritu, nu dupa nisce atribute fisice dobândite in modu inconscientu, dar' in vèrtutea unoru calitati intelectuale si morale, căscigate prin sirguintia si labóre.

Intemeiati pe aceste ratiuni, propunemu a se modificá al. 2. alu articolului 50, dándu-i-se cuprinderea urmátore:

„La scólele de baieti urbane, voru fi institutori séu barbatii séu femei; la cele de fete exclusivu numai femei.“

II. Relativu la liceele clasice de fete, cari numitulu proiectu le lasa afara sub cuventu, că „e bine că unu numeru insemnatu de fete se póta capeté o instructiune intinsa, dara totu-odata mai potrivita că studiele liceale, cari pentru dènsese remánu in cea mai mare parte sterpe,“ urméza „Memoriulu“:

„Societatea romana, ori cátu de restrinsu fie gradulu de cultura la care a ajunsu, nu-i de acésta parere, de óre-ce, atátu in Bucuresci cátu si in Jasi, ea subvine la intretiénerea pe calea initiativei private a câte dóue séu mai multe licee de fete, destinate a conduce pe pensionarele loru pana la pragulu baccalaureatului si a studiiloru universitare. Statulu s'a lasatu de multu a fi depasitu de iniciativ'a privata in acésta privire, ce'a ce-i dejá unu reu; a redicá inse acésta inertie la inaltimea unui principiu si a-si propune, pentru ratiuni atátu de puçinu intemeiate, a perseverá inca multu timpu pe acésta cale, fie-care va conveni, că este cu deseversire reu. In faci'a miscarei neresistibile ce purcede mai diu tóte treptele societatiei nóstre, de-a impinge instructiunea feteloru aprópe pana la acelasiu gradu de cultura cá si a baietiloru, Statulu nu póte remáne indiferentu; elu are detori'a că inaltu protegiutoriu alu tuturor intereselor sociale de ori-ce natura, a dá cuvenita satisfactiune acestoru tendinti, cari de parte de a infaçisiá vre-o primejdia pentru viitoriu, suntu din contra din cele mai imbucurátore.

*) „Memoriulu Corpului didacticu din Jasi asupr'a Proiectului de lege alu Instructiunei publice prezentatu Corpuriloru legiuítore in 4 Ianuarie 1886.

Afara de aceste, pentru ce s'ar' considera că sterpe cunoscintele liceale în capetele fetelor, precându cu dreptu cuventu ele paru atât de roditoare în acele ale baietiloru. — Aceste sunt idei inapoite, de pe cându femei'a eră privita de insisi cugetatorii cei mai destinsi că asediata pe o trépta intelectuală inferiôra acelei'a a barbatului. — Astadi inse din fericire asemeni idei, că alte multe inichitati si prejudicii ale trecutului, au fostu spulberate de progresele timpului. — Femei'a instruită este unu membru totu atât de uti'u societății că si barbatul instruitu, căci ei incumba sarcin'a redicării si creșterii generațiuniloru viitoare, si se scie, că deca este slabă educatiunea în familia, slabă va rămâne si în scôla. — Tôte statele civilisate au începutu a recunôsce acestu adevêru si unele din ele, Americ'a mai de multu, Franci'a acumu de curându, s'au pusu seriosu pe lucrû pentru a repară câtu mai repede un'a din cele mai neexplicabile rataciri ale trecutului. — Celelalte state, este visibilu pentru ori-ce observatoriu, voru intră fôrte curându pe acêsta cale. Pentru ce amu rămâne noi de buna voie inapoi, noi mai cu sêma, cari mai puțin înaintati în cultura decâtu alte popóre, avemu desigur mai mare nevoie decâtu ele a întrebăntiă tôte fortiele vii ale natiunii pentru a recâștigă timpul pierdut, si a intră câtu mai neîntârdu în concertul civilisatiunii europene?

Totu ce espunerea de motive resuma în escelenti termini pentru a justifică utilitatea studiilor clasice la baieti, se pôte repeti cu ace'asi tarie si pentru fete. Trebuie se fie largi deschise portile universitatiloru nôstre tuturor alesiloru de ambele sexe, si pentru ace'a o identica preparatiune li este necesara amenduror'a. În afara de rolulu de soție si de muma, în care abundanti'a cunoscintiloru dobândite nu pôte strică — din contra — esistu o suma de carieri sociale, precumu: ace'a medică, literară, didactică si altele, în cari femei'a pôte straluci totu asiă de bine că si barbatul — în unele chiar' cu mai multu succes decâtu elu — de îndată ce va primi la focarul studiilor înalte aceleasi lumini, pentru a fi în lupt'a vietiei totu atât de bine înarmată că si dênșulu. — Si deca acêst'a este adevêratu, pentru ce nu s'ar' asigură prin înfiintarea de licee de fete posibilitatea pentru unele femei de a se redică deasup'r'a sexului lor prin o instructiune solidă, si a-si creă ele insemi, cându nevoi'a o va cere, prin o muncă onorabilă independenti'a vietiei, atât de pretiôsă ori-carei fiintă omenescă? Exista ôre în acêsta tiêra o pletora atât de mare de capacitati, pentru a se despretiui cu atât'a usiurintă contingentulu ce s'ar' potè recrută în o jumetate aprôpe a populatiunii sale? Este ôre unu bine soțialu a se condamnă, pentru lungu timpu încă, absolutu tôte femeile la instructiunea superficială ce primescu astadi si care — trecutul ni spune — nu le pôte face proprii nici chiar' sarcinei ce le incumba în specialu că soții si mume? În fine este ôre întieptu si prevediatoriu, că în mersulu pro-

gresivu alu societății române cătră idealulu de cultura la care aspira, femei'a singură se rămâne inapoi, indiferentă spectatôre a acestei mișcări de înaintare, la care ne-avându nici o parte, nu va avê, este evidentu, nici o tragere de inimă de a-i aduce puterniculu concursu alu actiunii si influentiei sale sociale?

Nu o credemu; timpul a sositu după noi a se face se între si femei'a în curentulu mișcării intelectuale a epocii în care traimu si pentru ace'a îndrăsnimu a formulă înaintea Corpurilor Legiutôre dorinti'a de a se înscrie în legea ce se proiectéza principiulu înfiintării liceelor de fete.

În acestu scopu propunemu a se dá alineatului 4. alu art. 5. următorii'a cuprindere:

„Instructiunea secundară se dá: pentru baieti, în gimnasiile si liceele clasice si reale; éra pentru fete, în scôlele centrale secundare si în liceele clasice.“

III. Disponendu proiectulu ministerialu desu pomenitu (la Art. 95.), că scôlele secundare de fete voru avê siése clase, „Memoriulu“ notéza:

— „În observatiunile nôstre de mai susu amu aretat nevoi'a ce se simte în sênulu societății nôstre de astadi a înfiintării câtorv'a licee de fete. — Cu instructiunea ce primescu în momentul de față, în scôlele publice destinate sexului lor, fetele nu potu ajunge la baccalaureatu, nici petrunde în Universitate pentru a urmă cursurile unei specialitati ôre-care. Baccalaureatele ce avemu adi, au trebuitu sêu se se pregătésca în particulariu, sêu se între în unulu din liceele private; în amendoue casurile n'au ajunsu la resultatu decâtu cu mari sacrificii si cheltueli. Acêsta situatiune pune în imposibilitate se parvina la diploma pe fetele serace, — acele tocmai, cari au mai mare nevoie decâtu celelalte de a-si creă, prin o instructiune seriôsă, o carieră sigură si mijloce onorabile de traiu. — Statulu trebuie se deê satisfactiune acestui aventu imbucurătoriu cătră lumina, ce purcede din tôte straturile societății nôstre, si în limitele resurselor de cari dispune se creze institutele de cultura necesare pentru îndeplinirea acestor cerinti. — Înfiintarea a câtorv'a licee de fete se impune deci adi solitudinii guvernului nostru.

Deca se va admite acestu principiu, în punctulu legii în care ne aflamu, trebuie se se provêda dispositiunile cuvenite pentru punerea lui în aplicatiune.

Éta modulu celu mai nimeritu si în acel'asi timpulu celu mai puțin costisitoriu prin care s'ar' potè ajunge, după noi, la realisarea acestei idei.

Termenulu de siése ani, pentru durat'a studiilor în scôlele secundare de fete, este prea mare. După program'a ce se propune la art. 93, studiele în aceste scoli, din punctulu de vedere alu sciintiloru voru fi desigur mai întinse decâtu în gimnasiile clasice, urméza că durat'a de 4 ani, ce se crede necesaru a se dá studiilor gimnasiale, va fi cu prisosintă suficientă si scôlelor secundare de fete. În cele din urmă, nici nu-i bine, din tôte punctele de vedere, a se largi prea

multu cadrulu invetiatiureloru in aceste institute de cultura a feteloru. Avendu a se creá si pentru dênsele licee, este preferabilu a se procede cu instructiunea lorú cá si cu ace'a a baietiloru. — Pentru generalitatea feteloru, cari nu au nici timpulu, nici midiulócele, nici grigi'a de a intinde prea departe cultur'a lorú intelectuala, scólele secundare de 4 clase, comparabile in totulu gimnasieloru de baieti, voru fi indestulítóre. Acele inse din absolventele acestoru scoli, cari séu prin facultatile lorú deosebite, séu din gustulu contractatu in ele pentru scientia, ar' voi se continue studiile lorú, voru merge in licee si voru dobândi baccalaureatulú, — ce'a ce li va pune in positiune in casulu unei vocatiuni serióse pentru o specialitate óre-care, de a urmá cursurile Universitatiei, si de a cuceri tóte gradele necesare eserçitiului unei carieri lucrative in societate. Cu aceáa solutiune, nu numai se va satisfacé tuturorú nevoieloru, dar' inca, micsiurându-se cu doi ani durat'a cursuriloru in scólele secundare, cheltuiel'a infiintari lorú va fi mai mica, si prin urmare si respândirea lorú in diversele capitale de judetiu va fi curându posibila. — Nu trebue uitatu, cá aceste scoli suntú bas'a invetiamentului secundaru alu feteloru, precum si gimnasiile suntú ale baietiloru, si ca din aceáa cauza trebuescu puse la indemân'a feteloru serace de prin centrele mai insemnate de populatiune, fára cari ele, neavându midiulóce de a schimbá de resiedintia, cu tóta dorintia si potintia de a invetiá, se voru vedé nevoite a rămâne cu slabele cunoscintie obtinute in scólele primare, ce'a ce va fi o pierdere si pentru dênsele, si pentru cultur'a centreloru de populatiune in cari se afla. — Numai prin respândirea scóloru se propaga lumin'a, la focarul cárei'a se potú desveli talentele ce jacu inconsciente in sênulu natiunei, si cari mai pe urma, prin serviciile ce aducu societatiei resplatescu indiectu sacrificiele facute pentru descoperirea si cultivarea lorú.

Cu sistem'a ce propunemu, de a se micsiurá durat'a studiiloru in scólele secundare de fete dela 6 la 4 ani, devine posibila fára mari cheltueli si infiintarea liceeloru de fete. — Totulu se reduce in adeveru atunci, cá in cátev'a orasie ale tieiei: Bucuresci, Iasi, Craiov'a, spre exemplu, se se suprapuna scóloru secundare respective cáte unu cursu superioru de 4 clase, cu cari impreuna se constituie liceulu de fete. — Program'a acestui cursu superioru ar' trebui se fia ast'felu intocmita, pentru-cá prelúnga studiulu limbelorú antice, se cuprinda in ea si desvoltarea obiectelorú sciintifice, dejá cunoscute in parte de elevele din cursulu inferioru, pâna la acelasiu gradu de intindere cá in liceele de baieti. — O singura obiectiune se póte presentá: fi-voru in stare, in 4 ani, absolventele cele mai eminente ale scóloru secundare de fete — acele fiindu mai cu séma destinate a populá cursulu superioru alu acestoru scoli — de a deveni in limbele clasice de o tarfia comparabila cu ace'a a absolventiloru de licee, asiá cá se póta incercá cá si dênssi, cu succesu, probele examenului

generalu de baccalaureatu? Respunsulu nu póte fi indoielnicu: exemplulu liceeloru private de fete dejá infiintiate o dovedesce pe fie-care dí. — Fetele suntú, precumu se scie, multu mai precece decâtú baietii; intre 15 si 20 ani inteligentia lorú in midilocie este mai desvoltata si cugetarea lorú mai matura; afara de aceste, sêrguintia si aplicatiunea la lucru a acelor'a din ele ce aspira la onórea diplomei, este incomparabilu mai mare decâtú a baietiloru; — in fine, sosindu din scólele secundare multu mai inaintate in obiectele sciintifice, decâtú absolventii gimnasieloru, se voru poté aplicá in deosebi la limbele vechi, ce'a ce li va permite se între in posesiunea lorú multu mai curându.

Pentru-cá cursurile superióre ale acestoru licee de fete se póta fi urmate si de absolventele distinsé ale celorlalte scoli secundare din tíera, voru trebui se fie prevediute de internate in cari parintii cu mici sacrificii banesci se-si póta asiedia fára grigia copilele lorú.

Éta solutiunea ce propunemu, si care dupa noi are indoitulu avantajiu, de a se asigurá beneficiulu instructiunei secundare la cele mai multe fete posibile, si in acel'asiu timpú de a permite, celorú mai iuzestrate si mai capabile dintre ele, se póta ajunge prin scólele publice la acel'asiu gradu de cultura intelectuala cá si baietii.

Pe bas'a acestoru motive, propunemu deci a se redactá alineatulú alu 3-lea, alu art. 95, in urmatórea cuprindere:

Scólele secundare de fete voru avé 4 clase.

In orasielú: Bucuresci, Iasi si Craiov'a, se voru infiintia sub numele de „licee de fete,” scoli secundare de cate optu clase. — Program'a cursului inferioru alu acestoru licee, va fi aceea prescria la art. 93, pentru celelalte scoli secundare de fete, é'r' program'a cursului superioru se va intocmi pe bas'a acelorú dela art. 91 ast'felu, cá absolventele acestoru scoli se se póta presentá la examenulu generalu de licee clasice.

POESIA

A goní ori-ce-amintire... si-a tinti a sa gândire
Pe unu frumusu axu de aurú, a o tiné'n cumpanire,
Nesigura, far' astémperu, si-n deplina nemiscare;
A-nvesti cu vecinici'a o efemera visare;
Adeverulu si frumosulu a iubi, a cautá
Armoni'a lorú divina, — si-n taina-a ascultá
Geniulu, ce-n alu seu sufletu cá unu glasu cerescu resuna;
A cantá, a ride, a plánga, — a siopti radiei din luna,
Singuru, fára nici o tinta, fára nici o pregândire;
Dintr'unu suspinu, dintr'o vorba, dintr'o curata zimbire
Unu tablou alesu a face plinu de noru si de seninu,
Dintr'o lacrema-ardietóre unu margaritariu divinu!
Éca sant'a mistune a unui póetu in lume,
Aci-i stá ambitiunea si nemuritoriú-i nume!

(A. de Musset.)

A. G. Draghicescu.

Festività militare in Petersburg.

Cronica. — Adunarea generala a reuniunii femeilor romane din Brasiovu. Conformu §-lui 8 alu statuteloru, care prescrie că in fie-care anu in lun'a lui Noemvrie 7/19, adeca in diu'a onomastica a Maiestatii Sale, a Imperatesei si Reginei Elisabet'a, care e patrón'a reuniunii, se se tîna adunarea generala, — se intrunira membrele reuniunii in sala de desemnu a scóloru centrale din Brasiovu la 3 ore dupa prândiu. — Du'a presidenta Mari'a Secareanu a deschisu adunarea cu unu discursu, in care aréta insemnatatea reuniunii pentru educatiunea fetitieloru nóstre, invita pe on. membre că se spriginésca si mai departe reuniunea si pofîndu prosperare reuniunii incheia, urându Inaltei Patrón'e si augustei case domnitóre multi ani fericiti. — Dupa ace'a urmâ raportulu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului expirat, din care reproducemu aici urmatórele puncte mai insemnate: — 1. Comitetulu a respunsu subventiunile votate de adunarea generala trecuta in suma de 1000 fl. v. a. 2. Societatea de lectura a domnisióreloru române din Brasiovu a datu o representatiune teatrala, care a adusu câscigu curatu 81 fl. 31 cr. v. a. in favorulu internatului reuniunii. 3. La serbatorile Craciunului a prevediutu comitetulu 11 eleve serace cu incaltiamintea necesara. 4. Facîndu-se in vér'a trecuta o expositie industriala a orasiului Brasiovu, a fostu invitata si reuniunea nóstra a expune lucruri de mîna, comitetulu a staruitu că vre-o 40 de membre si scól'a reuniunii se concurga la acést'a expositiune. 5. Comitetulu in siedinti'a comuna cu Efori'a scóloru a alesu pe dn'a Elen'a Rusu că profesóra provisoria pentru instruirea lucrului de mîna la scól'a de fetitie de aici. 6. Din conspectulu cassei se vede, că averea reuniunii este astadi de 40.925 fl. 21 cr. v. a. — Rapórta apoi despre infiintierea internatului reuniunii. Din acestu raportu se vede, că comitetulu in cele mai multe siedintie si-a organisatu internatulu pe bas'a unui planu sistematicu, din care aflámu că in internatu se invétia: a) pregatirea a totu feliulu de mîncari; b) spalatul si calcatulu a totu feliulu de rufe; c) cusutul la mašina de lengerii si vestminte; d) torsu de lâna, tiesetura pentru trebuîntiele casei — industri'a de casa; e) cultura de legumi; f) invetiaturi igienice. — In acestu internatu se primescu: a) fâra plata, fetitie serace, care voru fi absolvatu 3—4 clase primare, in etate de 13 ani impliniti, — aceste fetitie se prevedu cu tóte cele necesare in inbracaminte, in incaltiaminte si in alimentare, — ele prevedu tóte serviciile interne; b) cu plata de 10 fl. pe luna, cari au absolvatu clasele primare si voru se se cualifice in cele propuse in acestu internatu, si de acele, cari pe lânga acést'a cualificare voru se continue invetiamentulu la vre-un'a din scólele din locu, — plat'a se face anticipativu pe fie-care luna; —

pentru acést'a plata se presta instructiunea si alimentarea; c) se mai admitu si fetitie de acele, cari vinu numai preste dí, se primésca instructi'a, ce se dà in internatu; — aceste fetitie au se prândiésca aci, platindu pentru acést'a o tacsă, statorinda de către comitetulu reuniunii; — aceste fetitie trebuie se fie inse din Brasiovu. — Internatulu s'a deschisu la 25 Augustu a. c. si astadi are 7 eleve cu plata si 3 fâra plata. Dirigenta este d.-n'a Mari'a Bellu.

Elena Teodorini. Diarele italiene si portugeze ne aducu scire despre nouele si stralucitele succese ale cântaretiei române Elena Teodorini pe scen'a teatrului S. Carlos din Lisbona. Talentulu seu musicalu si dramaticu se manifesta sub o noua fasa in opera lui Massenet: Regele Lahoniei. Interpretatiunea rolului sacerdotesei Nair este o noua podóba la cunun'a artistica a Teodorinei; dên's'a se aréta aici că in tóte rolurile sale, o virtuoasa hors ligne si o acritia dotata cu cele mai rari calitati dramatice, e demna rivala a Adelaidei Ristori si a Sarei Bernhardt. In Gioconda de maestrulu Ponchielli, dice unu corespondentu alu jurnalului milanazu „il Trovatore“, Elena Teodorini a fostu splendida. E cu greu a-si inchipu cinev'a accentulu sfásietoriu alu acestei mari artiste in ultimele si superbe pagine ale Giocondei. Dên's'a scie se reproduca martirulu cu atátu adevèru, cu unu simtiementu atátu de justu, că mișca pe auditoriu pana in fundulu inimii. E inutilu, dice corespondentulu, a inregistrá aplausele entusiaste, cari fura neintrerupte si in unele puncte luáu proportiunea unei adevèrate ovatiuni.

Apelu. Concetatieni Români! Ve este cunoscutu, că se afla o multime de copii de Români asiediati la meserii aci in Brasiovu de „Asociatiunea pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi.“ Acesti copii suntu de totu sêrmani si fara de nici unu spriginu de acasa, suntu lipsiti pâna si de vestmintele cele mai neapertu de lipsa. Puținele mijloce banesci, de care dispune Asociatiunea suntu cu totul insuficiente pentru a prevedé pe toti acesti napastuiti ai sortii cu tóte vestmintele de cari au trebuintia, si acést'a cu atátu mai vèrtosu, cu câtu ea astadi — in urm'a oprirei scólei române de meserii din partea guvernului — este silita se intrebuintieze cea mai mare parte a modestului seu bugetu pentru platirea de taxe scolare la scólele de meserii straine, ce suntu siliti se le cerceteze astadi toti invetiaceii meseriasi români, si pentru procurarea recuisiteloru de scóla, de cari au trebuintia. — Concetatieni Români! „Comitetulu Asociatiunei pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi“ in neclintit'a s'a credintia in „solidaritatea“ ce unesce si trebuie se unésca astadi mai multu decâtu oricându tóte elementele sociali ale poporului român u intru a face bine, indrasnesce si de astadata a apelá la d.-vóstre, rugându-ve se contribuiti la adapostirea lipsitiloru invetiacei meseriasi contr'a asprului anu-tîmpu in care ne aflámu,

fie-care cu ce ye voru dictă inaltele d.-vostre sentimente de caritate si de compatimire omenesca, fie cu bani, fie cu vestminte vechi! Ajutându pe acesti elevi sërmani, contribuiti a se formă din ei in celu mai scurtu tîmpu ómeni folositori natiunii. — Concetatieni Români! Nu pregetati a dá o mica parte numai din ce'a ce puteti de fie-care si multe neajunsuri voru încetă de a mai esistă. Brasiovu, 13 Novembre 1886. Comitetulu Asoc. p. spriginirea invetiaceilor si sodalilor rom. meseriasi. Bart. Baiulescu, presied. Ionu Bozocanu secret.

Bibliografia. — „Memoriulu corpului didacticu din Iasi asupr'a proiectului de lege alu instructiunei publice” prezentatu corpurilor legiuitóre in 4 Ianuariu 1886. — Iasi. 1886. 8º pag. 255. — Cu viua bucurie amu luat si noi notitia la tempulu seu despre importantulu proiectu de lege alu actualului d. ministru alu instructiunei publice in Români'a. Dicu, cu viua bucurie, pentru-că într'adeveru eră la Români ór'a ultima a se socoti cei competenti si la reform'a instructiunei publice, carea ar' trebui se fia *pêtr'a anghiułara* a constitutiei române. Déca acést'a e de lipsa càruiv'a poporu care se lauda cu libertate si independintia, apoi nesmiutitu, că in primulu locu vine a se pune poporulu romănu. Vécuri întregi tienutu prin forti'a majora a impregiurarilor in cea mai abrutizatória umilintia si in cea mai grósa intunecime si ignorantia, chieamatu deodata la viétia neatérnata, *lumin'a*, si érași *lumin'a* numai 'lu póte tîné unde a ajunsu, si totu *lumin'a* numai 'lu póte conduce cu siguritate printre grelele si criticele impregiurari ce s'au poroit si nu scimu cându se voru delaturá de pre orizonulu Orientului. Ér' *lumin'a*, ce este produsulu instructiunei generale astadi de lipsa este, că se se póta imprasciá si patrunde pana in straturile cele mai de josu ale societatii romanesci. Acést'a cu atăt'a e mai de lipsa, cu câtu dupa cum spune lamuritu espunerea de motive la proiectulu din cestiune — din 400.000 de baieti de sateni nu ambla la scól'a primara decātu 92.000, si din 6000 de scóle rurale, ce aru trebui se fie, nu suntu decātu 2000. Vré se dica trei parti din problemulu respândirei lumineloru in midiloculu poporulu ruralu suntu inca de resolvitu. Si apoi credemu, că acestu scopu si-lu va fi propusu si on. d. ministru respectivu cându a prezentatu publiculu proiectulu seu. Guvernulu deoparte prin elaborarea acestui'a, corpulu didacticu precumu si caialalti factori chiamati a concurge cu lamuririle relative basate pe studie serióse si lunga esperintia, póte se spera, că voru întregi oper'a culturala a neamului nostru, dându invetiamentulu publicu importantia si sborulu, ce 'lu vedemu că 'lu are in staturile cele mai culte europene. — „Memoriulu” numitu este rezultatulu mai multoru conferintie ale corpului didacticu de tóte gradele din Iasi si e redactatu — cu puține esceptiuni de dlu Tzony prof. la facultatea de sciintie din acelu orasiu. Vederile si dorintiele sale suntu desfasiurate in 33 de puncte pre lungu si de ajunsu motivate. — Voiu reproduce

unele ce mi se paru mai nóue la noi la Români, Atari suntu: — 1. Se se inscrie in lege principiulu infintiarei liceeloru de fete si a scólelor speciale pentru copii orbi si surdo-muti; — 2. In tóte scólele primare de ambe secsele se voru predá notiuni de igiena si cîntulu. — Intradeveru nu potemu intielege cum onor. d. ministru alu instructiunei a potutu se omitta aceste dóue obiecte atátu de insemnate pentru educatiunea fisica, morala si estetica. „Am visitatu la Noulu-Jork — scrie de multisioru celebrulu Fisch — o scóla de 1400 elevi. I-amu aflatu, cându amu sositu, asiedati in colóne in sal'a cea mare. La 9 óre precisu un'a din institutóre se pune la piano — instrumentu care jóca mare rolu in instructiunea publica a Americi, — si esecutá unulu din cele mai frumóse marsiuri ale lui Beethoven. In acelasu momentu tóte colónele pornescu si esecuta mișcarile cele mai gratióse cu o precisiune adeveratu admirabila. Indata dupa ace'a unu pariete mobilu se da la o parte cá prin farmecu, si vediuramu in departare unu amfiteatru, pe care sute de copilasi mici repetiau aceleasi evolutiuni. Aceste esercitii intrunescu avantajiele dantiului si ale gimnasticei, si suntu calculate pentru a fortificá muschii si mai cu séma pe acei'a ai peptului, dându corpulu usuirintia, forti'a si gratia.” Atăt'a Fisch, si cine nu vede, că unu mare si vedutu adeveru spune. Me miru, repetiescu, că dlu Sturdza, altcumu destulu de genialu, asiá cev'a póte scapá din vedere.

Dar' se continuu cu vederile „Memoriului.”

3. Se se consacre prin noua lege principiulu intretinerei personalului didacticu alu invetiamentulu primaru de catra statu, aruncându-se numai celelalte cheltueli pe sém'a Comuneloru. — Se se asigure prin contractarea unui imprumutu, facutu de statu pe socotél'a Comuneloru si Judetieloru, repede a construi a tuturoru localurilor de scoli primare necesare;

4. Se se inscrie in lege obligatiunea pentru statu, de a face tóte sacrificiele posibile spre a complectá câtu mai curîndu retiéu'a scóleloru primare rurale, ast'feliu, că in celu mai scurtu tîmpu se nu se gasésca nici o comuna, numerându o populatiune de celu puçinu 40 familii, in care se nu fie o scóla primara rurala;

5. Se se admita in personalulu didacticu alu invetiamentulu primaru de baieti, fie ruralu, fie urbanu, egalitatea complecta intre ambéle sexe;

6. Se se organizeze gradinile de copii in conditiunile ce reclama sciintia pedagogica, si se se incépa câtu mai curîndu cu creatiunea lor, macaru prin centrele principale de populatiune;

7. Se se prescrie in lege obligatiunea pentru statu de a intretiné, pe socotél'a lui, in fie-care capitala de judetiu celu puçinu câte unu liceu séu gimnasiu, clasicu séu realu, si câte o scóla secundara de fete;

8. Se se prescrie reinfintierea la Universitatea de Iasi a facultatiei de teologie;

9. Se se recunósca membriloru corpului didacticu, de tóte gradele, dreptulu in casu de in-

firmitate sau bôla cronică bine constatată, capetată în cursul serviciului, de a se retrage la pensie înainte termenului de 30 ani serviți, și fără considerațiune de etate.

V. Gr. B.

Dictionariu romanu-magiaru pentru școlă și casa de *Ioanu Lazariciu*, profesor, a apărut în tipăritura și editura W. Krafft în Sibiu. E un bun și practic dictionar, portativ, cuprindând 154 pagini tipărit merut și desu. Prețulu 60 cr., se află de vândare și la noi.

Economia Campului și Grădinaritul pentru școlile populare de *George Moianu* invetatoriu la școlă română de fete din Brășov, a apărut în editura lui H. Zeidner în Brășov. Opsiorul acestă cu numeroase ilustrațiuni la voră potă întrebuința cu multă folosă invetatorii noștri rurali că manualu pentru propunerea studiului economiei, precum și economii dela sate pentru întocmirea economiei loră în toate direcțiunile — tractându-se pe scurt în aceia toate ramurile economiei, cum: cultura plantelor și a animalelor de economă, întocmirea economiei, legumăritulu, florăritulu, pomăritulu, vieritulu și cultura arborilor și a gărdului viu. — Prețulu 25 cr.

Calendariu pe anul 1887. Editura Tipografiei Dieceșei gr. or. rom. a Aradului. Pre lungă partea calendaristică bene redactată, cuprinde Siematismulu metropoliei gr. or. rom. din Ungaria și Transilvania și alu dieceșei Aradului, precum și ună bogată lectură de instrucțiune și distracțiune. Prețulu e 30 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă poporală pentru invetatori și preparandi. Brosiura I. Materiă de invetamentu a claselor I, II și III ale școlii poporală, după planulu ministerialu, scrisă de *Găvrilu Trifu* prof. preparandialu. Prețulu unui exemplariu 80 cr., se potă procura și dela noi. — „*Luminatoriulu*“ (din Timișoara) anunțându acestu opu scrie între altele: „*Sintimă o îndoita bucurie și multumire de cate ori vedem că se face un pas înaintă pre tinerulu instructiunei tinerimii neamului nostru. Si un astfelu de progres este aparintă unui nou manualu, scrisu de dl. Găvrilu Trifu, profesor preparandialu în Zălau s. a. m. d. apoi după ce reproduce întregă precuvențare a dlui autoru, însemna: „Inșurările eminente ale acestui manualu suntă mai pre susu de toate. Sistemulu intuitiv și o limba română corectă, curată și ușoară de întielesu, ceă ce dovedesce, că autorulu anii activității sale invetatoresci i-a petrecutu cu totă serioșitatea, devotiunea și diligența, calități ce suntă nedispensabile pentru un invetatoriu conșci și conșciintios, și ce le pretinde importantă invetamentulu poporalu. — Salutându autorulu, felicităm pre dñii invetatori poporali împartăși de acestu nou manualu, pre care nu esitamă nici un momentu a li-lu recomandă atentiunei și spriginirei spre folosulu loră nedubitat și în interesulu instructiunei elementare.“*

Carti școlastice aprobate de ministerulu r. u *Manualu de gramatică limbii române* pentru școlile populare în trei cursuri de *Maximu Popu* profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Acestu manualu s'a aprobatu prin Ministerulu reg. ung. cu datulu 26 Aprilie 1886 nr. 13,193. Prețulu e 30 cr., se potă procura dela noi. — *Manualu de Stilistică* pentru școlile medii și instituttele preparandiale, de *Ioanu F. Negrutiu* profesor. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprindând compozițiuni de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții sociale — se potă întrebuința cu multă folosă decâtă preoti, invetatori și alți carturari români. — S'a aprobatu din partea Ministeriului r. u. cu datulu 16 Dec. 1885 nr. 48,518. — Prețulu unui exemplariu e 1 fl. 10 cr. și se potă procura și dela noi.

Brosiura română confiscată. — Ministrulu de interne a provocatu toate municipiile țării a confiscă toate exemplarele aflate a brosiurii „*Românii de preste munti*.“ Acestor provocări e alăturată sentința judecătoreșii din Mureșiu-Oșiorheiu, după care se demăndă confiscarea brosiurei din cestiune în întielesulu §-lui 62 alu legii penale.

Deslegarea Logogrifului din nr. 17.

Cele 9 cuvinte cercate suntă:

Afrodita,
Lignit,
Efes,
Saturnaliile,
Antilop,
Niagara,
Detmold,
Raresiu,
Iamb.

Literele inițiale a acestor cetite de susu în jos dau numele poetulu ALESANDRI; ér cele finali cetite de jos în susu dau numele orașulu BUDAPESTA.

Bene Pan deslegatu: Dónn'a Emili'a Onciu n. Ciavoschi și domni Eugeniu Suciu și Petru Vancu.

Premiile escrise li-au câșigatu: dónn'a Emilia Onciu n. Ciavoschi în Uzdin și domnulu Eugeniu Suciu în Sătarovetiu.

Deslegarea Găciturii matematice din nr. 18.

Elvir'a e de 18 ani, frate-sen de 20, mama-s'a de 36, tatălu-sen de 54, ér buna-s'a de 72 ani. Sum'a aniloră la toate aceste 5 persoane—200.

Bene o-a deslegatu: Dónnele și domnișorele Maria Bozacu n. Dumbrava, Emilia Onciu n. Ciavoschi, Petronela Cornea n. Misiciu, Plotin'a Pasc'a n. Ianza, Elena Nestoru, Cornelia Densușianu, Octavia Peteanu, Regina Meda, Lucretia Ianza, Ermina Draganu, Leontina Moldovanu; și domni Ioanu Bărsanu, Ioanu Frantiu, Lazaru Șciopone, George Catana, Ștefanu Bretoiu, Teodoru Bohatielu, Alexandru Popu, Grigoriu Paliciu, Eugeniu Suciu, Teodoru Fekete-Negrutiu, George D. Cantoru, Ios. Ardeleanu, Ioanu Margineanu.

Premiile le-au câșigatu: dónn'a Plotina Pasc'a n. Ianza în Zăicani și domnulu Ștefanu Bretoiu în Teiusiu.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu și Editoru: **Niculăe Fekete Negrutiu.**

Gherla Imprimăria „Aurora“ p. A. Todoranu.